

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/l. Vse pošiljate je pošiljati franko. Reklamacij se proste pošlino. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko politiško glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 60 Din, za inozem. 80 Din. Posamezna šte. 1:50 Din. Članstvo „Pov. UJU—Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne novice vseh vrst je plačati po Din 2:50 od petih vrst. Inerdatni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Proti demoralizaciji v šolski upravi.

Sami moramo dvigniti službeno moralo in vrednost svojega strokovnega in poklicnega dela! — Boj proti demoralizaciji mora izvesti učiteljsvo samo. — Brez službene morale ne bo stanovske morale in discipline. — Največ odločitve je v naših rokah.

„Dan za dnem prihaja učiteljsvo skoro trumoma k prosvetnemu oddelku z najrazličnejšimi prošnjami, vprašanji itd., ki največkrat nimajo nobene podlage in ne bi bilo treba zaradi njih osebne zglasitve.

Dasi sta za sprejemanje strank določena le vsak terek in četrtek v tednu in je to na vseh vratih napisano, se vendar obiski vrste neprestanjo, da je vsako mirno in nemoteno poslovanje referentov malone onemogočeno.

Zahteve teh nešteti obiskovalcev so prevečkrat neizvedljive in pretirane, njih utemeljitve so stvarno nezadostne, včasih pa si hoče kdo pomagati tudi s tem, da začne črniti svojega tovariša ali svojo tovarišico, kar je seveda za prošnika najslabše priporočilo.

Mnogotere zadeve so tako malenkostne, da bi zaradi njih nikomur ne bilo treba trošiti časa in denarja za pot v Ljubljano, ker bi vse to lahko stranke opravile doma pri šolskem upravitelju in pri svojem nadzorniku.

To razvado je treba odpraviti. Zato odrejam:

Vsaka učna oseba, ki hoče v resni zadevi, ki je ne more urediti doma, k prosvetnemu oddelku v Ljubljano, se mora pri dotičnem referentu zglasiti ob dne, ki so določeni za sprejemanje strank, s pisemno izjavo svojega upravitelja(ice), da ima dopust, oziroma pristojnega sreskega šolskega nadzornika, da je njena pot v Ljubljano neizogibno potrebna.

Kdor se pošle ne bi mogel izkazati s tako izjavo, tega ne bo sprejel noben referent in uradnik prosvetnega oddelka.

Odlok prosv. odd. v Ljubljani, št. 6354 od 20. avg. 1926.

Demoralizacija v šolski upravi deluje zelo vznemirljivo na učiteljske vrste in ubija avtoriteto oblasti sami ter onemogočuje dvig šolstva in prosvete.

V čem pa obstoja demoralizacija v šolski upravi? V poedinih slučajih, ki s ponavljanjem demoralizirajo in korumpirajo učiteljsvo. Pa ne samo s partizansko pristranostjo, tudi z napačnim uradnim postopkom se vrši in pospešuje demoralizacija ter se hote ali nehote korumpira učiteljsvo.

Demoralizacija se pospešuje n. pr., če se izroči dekret o imenovanju direktno proslu in se o tem ne obvesti ne nadzornik in ne šolski upravitelj, tako da je nadzornik presenečen, ko pride v

razred in najde v razredu novo učno osebo, o katere namestitvi ni vedel ničesar.

Demoralizacija se pospešuje, če se pri oddaji službenih mest ne postopa točno po predpisih za nameščanje ob razpisu.

Demoralizacija se pospešuje, če se na boljša službena mesta, ki bi morala biti praviloma razpisana, namešča stalno učiteljsvo brez razpisa po členu 71 čin. zakona.

Demoralizacija se pospešuje, če se službeno mesto, ki je bilo razpisano, odda preden je namestila komisija izvršila razpored oz. predlog za ministrstvo, učni osebji, ki je ali pa ni prosila za dotično službeno mesto.

Demoralizacija se pospešuje, če se jemlje v postopek prošnja za službeno mesto ali v drugih slučajih, ki ni bila predložena instančnim potom in o kateri podrejeni neposredni uradi ne vedo ničesar.

Demoralizacija se pospešuje, če podrejeni uradi ne izvršujejo nalogov nadrejenih oblasti, če zadržujejo dekrete ali podobno.

Demoralizacija se pospešuje, če pride uradnik k višjemu uradu preko nižjih oblasti razlagat morebitne pogrške svojega predstojnika, ne da bi se vsaka taka izjava takoj vzela na zapisnik in bi se ne zasljal prizadeti.

Demoralizacija se pospešuje, če se na pritisk politiških strank odstavljajo nadzornike, ne da bi se imelo proti njim kak tehten služben argument in ne da bi se jih prej zasljal in potom disciplinskega pravoreka izvršilo izmeno.

Demoralizacija se pospešuje, če se stalno učiteljsvo v obliki kazenskega premeščanja premešča brez zasljanja prizadetega, brez disciplinskega postopka in brez disciplinskega pravoreka.

Demoralizacija se pospešuje, če predstojniki ne obrazložijo napak podrejenemu uradništvu, a jih upoštevajo v svojih poročilih nadrejenim oblastem; če se službeni pogrški prezro brez potrebnega opomina in ugotovitve napram kršilcu.

Demoralizacija se pospešuje, ako se pri službenih zadevah in nameščanjih zasljujejo in upoštevajo mnenja, ki jih po-

dajejo lajki, ki so povsem subjektivna in brez zveze s službenimi dolžnostmi.

Demoralizacija se pospešuje, če se pri službenih zadevah upošteva predvsem izvenslužbeno delovanje in se službeno, šolsko delo zapostavlja pri nameščanjih in v drugih slučajih.

Demoralizacija se pospešuje, če vsebuje vsa naša prosvetna politika le-personalno prosvetno politiko, s čimer se ruši mirno delo učiteljsva in če se pri tem zapostavlja druge šolske in prosvetne naloge. Nujno potrebne bi nam bile posvetovalne šolske korporacije, potom katerih bi se ventilirala in dvigala tudi druga šolska in prosvetna vprašanja.

— Gre za dvig službene morale; gre za povzdigo službenega, strokovnega in poklicnega dela; gre za dvig šolstva in prosvete!

Na razmerah, ki so nastale, je deloma krivo tudi učiteljsvo samo in kolikor je samo sokrivo, je sedaj tudi učiteljsva samega dolžnost, da izboljša zopet razmere in stori v poedinih slučajih vse, da zopet dvigne službeno moralo, da samo neizprosno zavrta zapostavljanje strokovnega in poklicnega dela in da samo zahteva tak postopek v vseh zadevah, ki bo služil v proseh in dvig šolstva in prosvete.

Vzpostaviti je treba zopet službeno instančno pot in sami bomo morali skrbeti, da bomo bičali vsako postopanje, ki bo kršilo instančno pot in zahtevali od nadrejenih oblasti da same zavrnejo in onemogočijo vsak tak slučaj. Sreskim šolskim nadzornikom in upraviteljem je vrniti njih avtonomni delokrog pravice, v katerem bodo lahko sami odločali, pri centralnih oblastih pa je treba urediti enoten

in konsekventen postopek. Višjih instanc dolžnost je, opozarjati vsakogar na dolžnost, iskati v prvi vrsti pojasnil in službenih zadevah pri nižjih instancah in le v slučaju če one uvidijo nujno potrebo osebne intervencije pri višjih oblastih, je to izvesti instančnim potom.

Vprašanje uradne tajnosti je posebno poglavje, ki v marsikaterem pogledu ruši službeno moralo in prinaša nepotrebna razburjenja in zavist v naše stanovske vrste.

Odlok, ki ga prinašamo na čelu članka je prvi korak k izboljšanju razmer, k dvigu službene morale, k povzdigi strokovnega in poklicnega dela in k povzdigi šolstva in prosvete.

Konsekventno izvajanje tega odloka bo pridobilo prosvetnemu uradništvu čas, da se bodo hitreje reševale uradne zadeve, vzpostavilo bo instančno pot, dvignilo avtoriteto in službeno ter stanovsko moralo.

Prvi pogoj pa je, da se zahteva striktno izvajanje te odredbe od zgoraj navzdol in da se jo dosledno izvaja v prvi vrsti pri oblasti, ki jo je izdala.

Organizacija bo ostala v zmislu novih smernic zvesta čuvarica pravičnega in objektivnega postopka napram vsem delom našega stanu in nanjo se lahko obrne vsakdo, ki se mu godi krivica in če se kršijo temelji službene in stanovske morale in discipline.

Prepričani smo, da bo soglašalo z vzpostavitvijo službene in stanovske morale vse učiteljsvo, ki mu je na srcu povzdiga ugleda našega stanu, šolstva in prosvete, ker s tem dvigne vsakdo tudi sebe.

Učiteljsvo na novih potih.

Kot resna organizacija skrbno zasledujemo gibanje v vseh organizacijah drž. nameščencev.

Zavedamo se, da se za svoje duhovne, materialne in pravne interese ne morejo z uspehom boriti drž. nameščenci ene same stroke, pa naj bi bili ti še tako dobro organizirani, ako tudi drž. nameščenci ostalih strok ne razvijajo in utrjujejo svojih organizacij.

Iz žalostne in obupne sedanosti, v kateri je celokupni stan drž. nameščencev v naši državi ponižan in obsojen v tlačanstvo, imamo uprt pogled v bodočnost. **Kajti vemo, da današnje obupno stanje ne more in ne sme večno trajati, ker bi bilo**

to stanje za državo usodepolno. Seveda drž. nameščenci ne smejo zaradi današnjih porazov čakati apatično in s prekrižanimi rokami, da se razmera zboljšajo same od sebe, marveč morajo z vsemi svojimi močmi pospeševati, da se pohujšljiva igra z našim stanom čim prej neha. Proces izlečenja pa morejo pospešiti in dovršiti samo krepke in samostojne strokovne organizacije, ki stoje na sindikalni osnovi in ki so zmožne z energično operacijo izrezati iz svojega telesa vse one škodljive izrastke, ki nimajo z organizacijami strokovnega značaja nobenega opravka, zlasti pa ostudne ture, kjer se zbira gnoj naše smrdljive in zlobne poli-

LISTEK.

Albin Čebular:

Šolske razstave.

(Bela Krajina.)

Vrste se goste, razstave so preobložene, učenec čil in zdrav pred nami, z glavo pokoncu, rdečih lic in s prižganimi očmi... ki se mu svetijo kakor biser, kajti izpile so ves čar prirode, podobne brezbrežnemu morju, kateremu poznajo skoraj vsako sestavljajočo kapljičico, vse do mej, objemajočih šolsko leto, v katerem se je peljal po določeno načrtani poti, se vzpenjal vedno više, vedno bolj smotreno približeval cilju, dokler se ni dotaknil s srebrnimi perotmi viška. Vsako leto drži na novi strani odprto knjigo prirode, v katero potopimo učenca, da preptiplje ogródja-okostja in pretehta sladko-izoblikovano oedejo, katera jih ogrinja, polagajoč vanj samosvoj smehljaj in sijaj.

Pota so krepko načrtana, stopinje v kamen vklesane in klini se ne ganejo niti za misel!

Ko se potopimo v izdelke, opazimo v prvem šolskem letu, kaka svoboda diha v razredu. Kakor solnce z mavrico, tako se igra učenec s svojimi odličji, ki mu iz vsakdanje okolice, s prepričanjem, da so

ti izdelki v vsej popolnosti, saj vidi v njih tisto, kar je bistvo, ostalo pa, dasi tudi važno za življenski pogoj, a je nemopri-povedujoče, pa ne vidi-vidi, toda ne za zna tako globoko, zato gre kar enostavno preko. Pač, učencu se zdi, da je kakor v paradizu. Ako bi mu kaj popravili, pa naj-sibo tudi samo z besedo, bi se skoraj raz-jokal, pogledal proč, rekoč: — Oskrunje-valec si!

Pustimo mu zatoraj zlato prostost, netimo v njem ogenj, ki zavzema vedno višje plamene — tako tesno se bo oklenilo detece risanja, da ga ne bo izpustilo nikdar več; postala bosta najboljša prijateljčka, saj se bo vedno razgovarjal z njim: na tablici, če jo že ni izpodrinil zvezek, na stenah, hišah, v blatu, prahu in srebrnem pesku. Če ga posvarimo in mu ukažemo, naj ne dela povsod njegove čičke-čačke, se mu bosta ulili dve debeli solzi po licu in zapustili nakremženi obraz... Dela prvega šolskega leta vidimo raznovrstna in vsak se jim mora nasmejati, tudi če se ne bi hotel.

Ali že drugo šolsko leto kaže izpremembo! Učenca oklepa z nevidnimi rokami, ga polagoma privablja, izvablja po raznih ovinkih na cesto, mu prične odpirati oči, ga izpopolnjevati, učenec se pa hitro pridružuje, posebno ob risanju živali, ki so mu pač najljubše, ker so izražene z najpriprostejšimi karakterističnimi

črtami. Predvaje se obujajo in postajajo v uporabah življenja.

Drobna učenčeva roka, ki izgleda kakor peresce — je okorna, težka. Ako bi jo tehtali po daljši svinčnikovi konici, bi videli, koliko grafitu bi polomili, predno bi prišli do debeline, katera prenese težo ročice —; in kaka razlika je pa ob začetku in koncu šolskega leta! Vse to so pa stali tisočkratni učiteljevi opomini...! skrbna vaja ter pravilno peljanje roke v osi kromolca kakor gibljivosti v zapestju, saj učitelj, ko vidi hibe, išče njihov izvor; ko ga dobi, potem šele ve vzeti pravi protistrup, katerega učinki so tudi takoj razvidni. Saj tu je poleg snage naša najvažnejša naloga, da naučimo učenca lahkote, da jim roka plava, da drže rahlo svinčnik, ne pa, da se kar poti nad njim, da, nekaterim se zdi celo tako naporno, da drže jezik iz ust... Osnutke in predvaje moramo izpeljavati s približevalnimi tankimi črtami, da vidi učenec nepravilnost ter se ji lahko ogne, nikakor pa ne sme rezati svinčnik papirja! Tudi v tem so pokazale splošno vse razstave skrbno negovanje in pravilno razumevanje — kako lahko bo nadaljevati zgradbo na tak granitni temelji, kjer ne bo treba nikdar več podzidavati!

Brezdvomno je risanje in lepopisje v najtesnejši zvezi, ker pisati se pravi: risati, saj obstoje črke iz poševnic in lokov.

Predvaje pisanja so predvaje risanja in obratno; razlika je samo ta, da sestavljamo pri lepopisju iz predvaj črke, ki so za učenca mrtve, zato se mu zdi tudi lepopisje bolj dolgočasno, medtem ko je pri risanju vse živo, mično, radujoče se.

Kakor je razvidno, se ne uporabljajo predloge, v kolikor so, da bi se vsedel učitelj za mizo, učenec pa prisoval, ampak so le učitelju pot, katera mu je ob razlagi v pomoč, ker navodilni list je za učitelja; kajti učitelj, ki bi dal deci tako predlogo namesto predmetov iz narave, ne bi bil učitelj, ampak morilec! Tudi kasnejši razredi izgovarjajo iste besede, kajti ob tem se učenec dolgočasi, malo pridobi in veliko govori ter neti nemir; risanje mu postane vedno bolj zoperno, ker vidi tisočero črt, ne pozna pa nobeni pomena. Navadno preskoči pomožnice, če jih pa izvrši, so sestavljene sila površno — predmet sam, kako bo izgledal, si lahko mislimo — strašno! Prav za v koruzo, in prepričani bodimo, da ne bo vse leto nobene vrane blizu. Učitelj mora toraj graditi z učenecm ogródja na tabli z vsestransko razlago in pokazati, da je to okostje bližnjica do najgotovejše popolnosti, toraj vodnica, pomoč. Ogródje se pa mora izvršiti pri vsakem predmetu, predno se ga obleče, da ni treba nad izvršen izdelek še napisati njegovo ime.

(Dalie prihodnjč.)

Vse šolske knjige in druge šolske potrebščine ima v zalogi knjigarna Učiteljske tiskarne v Ljubljani. Zahtevajte cenike!